

- повышает навыки коммуниканта в межкультурной и этноспецифической информационно-коммуникативной среде.

Мовні та мовленнєві граматичні навички: специфіка формування та функціонування

Гура В.О.

Харківський національний автомобільно-дорожній університет

м. Харків, Україна

e-mail: rki314@ukr.net

У науковій літературі з методики викладання іноземних мов поширені терміни «мовні навички» та «мовленнєві вміння». Термін «мовленнєві навички» є менш поширеним і, на наш погляд, менш дослідженим. Зазначимо, що у багатьох випадках цей термін ототожнюється із терміном «мовні навички», що негативно впливає на практику навчання іноземного мовлення.

Зупинимось детальніше на аналізі цих двох типів навичок та стисло сформулюємо зміст кожного з них.

Мовленнєві граматичні навички у нашому розумінні – це навички автоматизованого використання граматичних (морфологічних і синтаксичних) явищ у мові на основі «граматичного почуття». Психофізіологічною основою такого використання є автоматизовані граматичні (морфологічні і синтаксичні) мовленнєві зв'язки, або іншими словами, граматичні мовленнєві стереотипи. Зазначимо, що мовленнєві граматичні зв'язки формуються у процесі надбання людиною індивідуально-мовленнєвого досвіду під час оволодіння різними видами мовлення – ситуативного і контекстного, діалогічного і монологічного, усного та письмового.

Мовні навички суттєво відрізняються від мовленнєвих, тому що це такий тип навичок, які призначений для створення окремих форм і структур, який функціонує поза умов мовленнєвої комунікації. Психологічною основою такого виду навичок складають інтелектуальні дискурсивно-граматичні розумові дії, які виконуються за допомогою знання відповідних граматичних правил.

Природньо, що обидва названих види навичок співвідносяться, якщо мова йде про володіння мовою освіченою людиною. Однак тим не менш зазначені навички зберігають свою специфіку, тому що це різні за своєю психічною природою навички. Інколи вони можуть функціонувати окремо. Так, дитина оволодіває мовленнєвими навичками раніше, ніж засвоює мовні навички, які формуються під час вивчення теорії граматики та виконання граматичних вправ у школі.

З іншого боку, інколи граматичні навички можуть функціонувати окремо від мовленнєвих. Частіш за все це відбувається, якщо людина володіє мовою пасивно: вона вміє правильно створити потрібну форму, сконструювати речення, але не спроможна адекватно та без помилок використовувати ці граматичні одиниці у спонтанному мовленні в умовах природньої мовленнєвої комунікації, тому що граматичні навички не перетворились у неї на мовленнєві автоматизовані навички. Таким чином, незважаючи на зовнішню подібність, ці навички принципово відрізняються.

Вищезначене дозволяє нам зробити два важливих висновки, а саме: 1) існують два види вмінь і навичок, які є психологічною основою володіння мовою – мовленнєві і мовні; 2) необхідно розрізняти їх під час навчання граматичного аспекту іноземного мовлення.

Беручи до уваги основну психологічну особливість мовлення – наявність автоматизованих граматичних зв'язків як обов'язкової умови граматично правильного говоріння, зазначимо, що створення мовленнєвих граматичних навичок повинно стати центральним завданням під час навчання граматичного аспекту мовлення, іноземного мовлення, зокрема. Природньо, що необхідним компонентом цього процесу є формування у іноземця граматичних навичок і вмінь.

На кафедрі філології ХНАДУ розпочато роботу зі створення нового комплексу тренувальних вправ для навчання іноземних студентів наукового стилю мовлення, необхідною складовою якого є засвоєння іноземцями

основних лексико-граматичних конструкцій курсу РМІ. Згідно із вимогами методики тренувальні вправи для формування мовленнєвих граматичних навичок мають бути ситуативними, комунікативно-мотивованими, системно організованими та орієнтованими на мовленнєві можливості іноземних студентів.

Література:

1. Капитонова Т.И., Московкин Л.В. Методика обучения русскому языку как иностранному на этапе предвузовской подготовки. – СПб.: Златоуст, 2006.
2. Мотина Е.И. Язык и специальность: лингвометодические основы обучения русскому языку студентов-нефилологов.- М.: Рус. яз., 1988.
3. Шатилов С.Ф. Теоретические основы методики обучения грамматическому аспекту иноязычной речи // Общая методика обучения иностранным языкам: Хрестоматия/ Сост. Леонтьев А.А. - М.: Рус. яз., 1991.

Особенности обучения говорению иностранных студентов

Демченко В.А.

Харьковский национальный университет радиоэлектроники

г. Харьков, Украина

e-mail: stanislav_demchenko@mail.ru

Говорение – это устный продуктивный вид речевой деятельности, в результате которой мы воздействуем на собеседника. Говорение – это уникальный вид речевой деятельности, где не только очевидна связь со всеми другими видами речевой деятельности, но и заметно влияние индивидуальности учащегося. Для успешного говорения необходимо овладение фонетикой, грамматикой, знание лексики, умение читать и слушать.

Главная цель обучения говорению на начальном этапе состоит в том, чтобы подготовить учащихся к реальному речевому общению: они должны научиться понимать собеседников и самостоятельно высказываться, выражая свои собственные мысли. Конечные высказывания учащихся ограничены как по объему, так и по степени сложности. Тематика и языковой состав определяются учебными материалами, которые используются в обучении.

В «Программе по русскому языку как иностранному (1 уровень)» говорится, что лексический минимум 1 сертификационного уровня составляет